

Especial Meritxell

Govern d'Andorra

El Govern us convida a participar en els actes de celebració de la
Festa de Nostra Senyora de Meritxell

Divendres 8 de setembre

9 h Missa jove animada pels infants i joves d'AINA.

11 h Eucaristia solemne a la **Basilica de Meritxell** presidida pel secretari d'Estat de la Santa Seu, el cardenal Pietro Parolin, i l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan Enric Vives i Sicília, acompanyats dels sacerdots de les Valls, i cantada pel Cor dels Petits Cantors del Principat d'Andorra. Cant de l'himne andorrà i dels goigs i veneració de la Mare de Déu.

La missa serà retransmesa en directe per Ràdio i Televisió d'Andorra.

12 h Ballada de sardanes amb la Cobla Osona i repartiment de coca i moscatell.

18 h Concert popular del **Cor dels Petits Cantors d'Andorra** al Santuari en col·laboració amb la Fundació ONCA.

19 h Missa vespertina

Entre les 7 i les 21 hores hi haurà un servei gratuït i continuat d'autobusos entre la carretera general (torrent Pregó) i el Santuari de Meritxell.

L'església del Santuari tancarà les portes a les 24 hores.

Diumenge 17 de setembre

12 h Concert de Meritxell a l'**Auditori Nacional d'Andorra**, a Ordino, a càrrec de l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra: 30è aniversari de la Fundació ONCA.

Andorra commemora el 150è aniversari de la seva patrona

—
2
—

L'any 1873, el Consell General va proclamar Nostra Senyora de Meritxell com a patrona de les Valls d'Andorra

Les celebracions no semblen tenir fi. Si Fa dos anys e commemora- va el centenari de la coronació de la Verge i patrona d'Andorra, i al 2022 es complia el 50è aniversari del terrible incendi que va destruir l'antic santuari de Meritxell en una matinada tràgica, aquest 8 de setembre festejarem els 150 anys de la proclamació de Nostra Senyora de Meritxell per part del Consell General com patrona de les Valls d'Andorra. Amb aquesta proclamació, la màxima autoritat política de l'època va donar resposta amb aquest reconeixement «als anhels

del poble andorrà», com comenta en la seva salutació el cap de Govern, Xavier Espot.

Andorra és un país de muntanya on la llegenda de l'aparició de la imatge de Verge de Meritxell va suposar un consol per la dura vida dels seus habitants en una època en què les comunicacions eren escasses amb el món exterior i la supervivència no sempre estava assegurada. Per això és fàcil comprendre que amb els anys s'hagi convertit en un element cohesionador del tarannà andorrà que va més enllà de la seva vessant religiosa i que hagi esdevingut en una festivitat molt estimada al país.

El Sant Pare, conegut per la rellevància de la celebració per al país, ha volgut formar-hi part per mediació de la presència del secretari d'Estat del Vaticà, el cardenal Pietro Parolin, que presidirà les celebracions religioses en honor a la patrona del Principat.

Programació

Com és habitual, les celebracions religioses i institucionals centraran la celebració del Dia de Meritxell. A les 9 del matí, els infants i joves d'AINA seran els protagonistes de la missa jove; quasi paral·lelament, a les 9.30 hores el nou síndic general, Carles Ensenyat, farà el seu primer discurs de Meritxell;

El Dia de Meritxell s'ha convertit en un element cohesionador del tarannà andorrà que va més enllà de la seva vessant religiosa

una hora i mitja més tard, a les 11 del matí, la Basílica de Meritxell acollirà la celebració de l'eucaristia solemne presidida pel cardenal Parolin i l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan Enric Vives i Sicília, que estaran acompanyats per les màximes institucions del país; a les 12 hores tindrà lloc la tradicional ballada de sardanes, després de la qual es repartirà coca i vi moscatell entre els assistents. La festivitat es tancarà a la tarda amb dos actes més: el concert popular del Cor dels Petits Cantors d'Andorra al Santuari de Meritxell, a les 18 hores de la tarda, i la missa vespertina a les 19 hores a l'antic santuari per recor-

ANDORRANA
DE PUBLICACIONES
President
Enric Dolsa Font

Direcció general
Natalia Mena
Coordinació general
Nona Muñoz

Direcció d'art
Sara Tapia Luna
Redacció
Carmen Salas
Maquetació i disseny
César Arquíñigo

Direcció de publicitat
Irina Rybalchenko
Publicitat
Irene Izquierdo

Subscripcions
subscripcions@elperiodic.ad
Tel +376 736 200
L'ESPECIAL MERITXELL
s'entrega inseparablement amb
EL PERIÒDIC D'ANDORRA.

com sempre, emparat pel Govern d'Andorra i Creand Fundació.

Inici d'un nou curs escolar i polític

El Dia de Meritxell posa punt final de manera simbòlica a les vacances dels andorrans i les andorranes; no en va, l'11 de setembre comencen les classes a la majoria de centres educatius del país, i de la mateixa manera, suposa el tret de sortida per reiniciar l'activitat política. El període estival dona una breu pausa als dirigents del Principat, però malauradament, les problemàtiques a les quals s'enfronta la nació no marxen de vacances i continuen necessitant solucions. Qüestions com la manca d'habitatge a preu assequible, l'encariment del cost de vida o l'acord d'associació amb Europa seran dels que es trobaran els dirigents a sobre de la taula.

Especial Meritxell

Com és tradicional, el PERIÒDIC D'ANDORRA publica aquest monogràfic sobre el Dia de Meritxell dedicat a commemorar la seva celebració i història, i on els lectors trobaran tant els missatges institucionals d'ambdós coprínceps (del president de la República francesa, Emmanuel Macron, així com de l'arquebisbe de la Seu d'Urgell, Joan Enric Vives), del cap de Govern, Xavier Espot, i del síndic general, Carles Ensenyat, com informació sobre la programació d'actes i articles molt interessants sobre la història de la Verge de Meritxell, la ruta mariana, entre d'altres.

Aquest especial es distribuirà de manera gratuïta el dia 8 entre els assistents als actes de celebració que tindran lloc al Santuari de Meritxell. <

dar l'incendi de 1972.

D'altra banda, i coincidint amb la celebració del Dia de Meritxell, també es commemorarà una altre aniversari molt estimat per la societat andorrana, el 30è aniversari de la creació de la Fundació ONCA. La fita es festejarà el proper 17 de setembre amb un concert a l'Auditori Nacional,

CONSELL GENERAL
 PRINCIPAT D'ANDORRA
150è aniversari de Meritxell,
patrona de les Valls d'Andorra

Salutació del copríncep episcopal

Joan-Enric Vives i Sicília

Els andorrans estem de festa. Celebrem la solemnitat de la Mare de Déu de Meritxell, la nostra Mare i Patrona des de fa 150 anys, que vetlla amorosa per les nostres Valls. Serà el proper 24 d'octubre, quan s'escauran pròpiament els 150 anys de la seva proclamació pels síndics i el Consell General en ple, com a Patrona i especial Protectora del Principat d'Andorra des de

temps immemorial, ja que «és venerada i tinguda en moltíssima devoció», volent «atraure les benediccions del cel pel que toca a l'esdevenidor», com deia el M.I. Sr. síndic Nicolau Duedra en la seva proclama del 1873, ja que «ha donat repetides gràcies, sempre que ha estat invocada». Invoquem-la també nosaltres, els cristians del segle XXI, amb cor de fills i mans agermanades i suplicants.

Per a solemnitzar aquest esdeveniment, ens visita

enguany l'Emm. Sr. cardenal Pietro Parolin, secretari d'Estat del Sant Pare, és a dir, el seu més alt i estret col·laborador en el govern de l'Església universal. El Principat, a través de les seves autoritats, l'havia convidat, i fins ara no havia estat possible la seva presència. L'avinentesa dels 150 anys de la Declaració com a Patrona del nostre país ho ha fet possible. Un nou regal a Andorra de la Mare de Déu que honora el nostre país i que agraïm de cor.

Acudim a la nostra Mare celestial, invoquem-la amb fervor i devoció, perquè ens ajudi en tots els reptes que se'ns presenten, que ajudi les autoritats i les famílies, els infants i els joves, els ancians i els necessitats. Que doni aixopluc als qui el necessiten i salut als malalts, consoli els tristos i ens mení sempre cap a Crist, el nostre germà i el nostre Salvador.

Que estengui la seva mà beneïda sobre tots els racons del nostre país pirinenc, que penetri tots els

cors amb la seva misericòrdia, i ens agermani amb tots els pobles del món, perquè bastim la justícia i la pau, tan anhelades, unides amb una fraternitat fecunda d'amor solidari autèntic.

No perdem el fervor dels nostres síndics del segle XIX, ans renovem-lo. Déu obre per a nosaltres, a través de Maria, un futur ple d'esperança.

Visquem una joiosa festa de la Mare de Déu de Meritxell! <

8.9.2023

Bon Dia de Meritxell

Els comuns de les set parròquies us desitgen una bona festivit.

COMÚ DE CANILLO

Comú d'Encamp
ANDORRA

COMÚ D'ORDINO

COMÚ DE LA MASSANA

COMÚ
D'ANDORRA LA VELLA

COMÚ DE
SANT JULIÀ DE LÒRIA

COMÚ
D'ESCALDES-ENGORDANY

Salutació del copríncep francès

Emmanuel Macron

Estimades andorranes i andorrans, i tots vosaltres, residents, que participeu en la vida i en l'avenir d'aquest país.

Aprofito d'aquesta diada, tan especial, de celebració de la santa patrona de les Valls d'Andorra, Nostra Senyora de Meritxell, per adreçar-vos aquestes línies. Ho faig amb un vincle especial, sabent com, més enllà de la commemoració religiosa, aquest 8 de setembre representa, per a Andorra i tots els seus habitants, un moment d'unitat nacional, de cohesió social i de retrobament

al voltant dels nostres valors comuns.

Una unitat que només es pot subratllar, en aquest any 2023, quan el Principat celebra els 30 anys de l'aprovació de la Constitució de 1993 que li va permetre engegar una nova etapa afirmant-se com a actor, de ple dret, dins l'escenari mundial contemporani.

Però també valors comuns, que han permès a Andorra forjar la seva identitat i bastir el seu projecte a través dels segles. Entre aquests valors, m'agradaria destacar especialment el de la solidaritat davant les dificultats.

Una solidaritat que hem

pogut comprovar davant la pandèmia, que no fa gaire temps va colpejar el món, davant de la qual Andorra va aconseguir desenvolupar una disciplina interna pròpia, sense deixar de mostrar alhora la seva solidaritat amb la resta d'Europa, com quan el govern andorrà va decidir mantenir, a finals de l'any 2020, les seves estacions d'esquí tancades durant tot el període de vacances de Nadal, optant per alinear-se amb França. Una solidaritat amb Europa que també s'ha traduït en l'adopció de sancions econòmiques contra Rússia, després de l'inici de la invasió d'Ucraïna,

una primera en la història del Principat.

Però m'agradaria insistir, en aquest dia, en la importància d'expressar la nostra solidaritat amb la nostra gent gran, tenint cura també dels que estan al seu costat. Les respostes que donem a les qüestions que ens planteja l'envelliment, davant les dificultats de contractar personal qualificat, la complexitat dels equilibris financers, o davant els episodis d'onades de calor, òbviament es tradueix en una manera de projectar-nos en el nostre model de societat.

En aquest sentit, m'agradaria donar la benvinguda al

recent projecte d'obertura d'un nou centre de dia per a gent gran dependent realitzat per la Creu Roja andorranca, al qual, en la meua qualitat de copríncep d'Andorra, me n'alegro d'haver pogut contribuir-hi, convençut de la importància de donar suport als actors implicats en aquesta iniciativa. Aquests centres assistencials permeten potenciar el manteniment a domicili, fins i tot en cas de patologies greus o de forta dependència, la majoria de vegades amb suport als cuidadors, i així contribuir a un millor envelliment. Projectes que testimonien la necessitat de solidaritat entre generacions.

Davant el repte d'allargar l'esperança de vida i el risc de dependència que s'hi desprèn, així com davant d'altres reptes mundials com el del canvi climàtic, Andorra ha de continuar a donar respostes solidàries, tant a nivell de cadascuna de les seves parròquies com a nivell nacional i internacional. Un impuls que troba el seu origen en la singular construcció del nostre país, i que reafirma la seva confiança en el seu futur. No tinc cap dubte que sorgiran noves iniciatives que contribuiran a preservar i augmentar aquesta excepcional qualitat de vida compartida pels habitants d'Andorra. Podreu comptar amb el suport del vostre copríncep.

Us desitjo a tots un feliç Dia de Meritxell amb els vostres éssers estimats.

Amb la meua confiança, Emmanuel Macron. <

Celebrand

Feliç dia de Meritxell

—
7
—

#BancaCompromesa

Creure, Crear, Creand®
Crèdit Andorrà

Salutació del síndic general

Carles Ensenyat Reig

Benvolguts i benivolgudes, Un any més, en acabar el període estival, donem el tret de sortida a un nou curs. El Dia de Meritxell marca al calendari el retorn a la normalitat després de les vacances d'estiu. En aquesta ocasió, però, la diada té una connotació molt especial.

Enguany, commemorem els 150 anys que el Consell General va proclamar Nostra Senyora de Meritxell com a patrona de les Valls d'Andorra. Ho va fer en una sessió celebrada el 24 d'octubre de l'any 1873.

El Consell General recollia d'aquesta manera el sen-

timent dels andorrans i andorranes que ja feia segles que consideraven de facto a la Mare de Déu de Meritxell com a patrona. «És públic i notori, en totes les parròquies de les Valls, en aquestes, es considera des de temps immemorial a la Nostra Senyora de Meritxell com a Patrona de tot el territori andorrà», recull l'acta del Consell General d'aquell dia. També remarca que ho fa a petició de la ciutadania «fent-se eco dels sentiments i intèrpret dels desigs universals de les Valls», sense deixar de constar l'antiquíssim costum «de les autoritats de les Valls fer vot en nom d'estes acudin en les situacions greus i difícils a la protecció de la Nostra Se-

nyora de Meritxell», remarcant que ja llavors era «la Patrona especial de les comarques andorranes».

La proclamació de Meritxell com a Patrona del Principat d'Andorra marca, novament, una de les singularitats del nostre país, ja que va ser el Consell General qui en va fer la proclamació i posteriorment, uns 20 anys més tard, se sol·licità al Vaticà que ho acceptés. Avançant-se d'aquesta manera als protocols habituals que marquen que generalment és el Vaticà qui proclama una verge, mare de déu o santa patrona d'un territori. Un fet que els mateixos andorrans ja havíem fet al segle xvè quan vam sol·licitar el reconeixement del

Consell General com a institució que governava aquestes contrades.

Fa un segle i mig, el Consell General va posar per escrit un desig conjunt de tota la societat andorrana que sentia a Meritxell com a la seva patrona des de temps immemorials. I aquesta ha de continuar sent la tasca del Consell General, continuant posant per escrit allò que el poble andorrà vol i expressa a través de les urnes escollint als seus representants.

Tornant a Nostra Senyora de Meritxell, el 8 de setembre és el dia que tots units celebrem la nostra andorranitat. I la celebrem aquells que som andorrans, però també els milers de persones que al llarg dels anys

han fet d'aquestes valls la seva llar.

Commemorar el Dia de Meritxell va molt més enllà de la litúrgia. Són molts qui ho celebren amb la família i amics fent un bon àpat o gaudint junts d'una jornada festiva, però és innegable que el pelegrinatge fins al Santuari de Meritxell és una tradició immemorial que avui segueix ben viva i que referma la unió dels que vivim a les Valls d'Andorra. Una tradició i mostra de respecte cap a la nostra patrona, Nostra Senyora de Meritxell, que estic segur que es mantindrà al llarg del temps.

Feliç Dia de Meritxell a totes i a tots. <

ANDBANK /
Private Bankers

Andbank us desitja
una feliç diada

Andbank, compromís amb la societat,
compromís amb Andorra.

Salutació del cap de Govern

Xavier Espot Zamora

És un honor saludar-vos amb motiu de la festa de la Mare de Déu de Meritxell en un any especialment significatiu perquè celebrem el 150è aniversari de la proclamació per part del Consell General de Nostra Senyora de Meritxell com a patrona de les Valls d'Andorra, fent realitat un dels anhels del poble andorrà: consolidar com a símbol nacional la dimensió religiosa, tradicional, festiva i popular de Meritxell.

El dia de celebració de

la nostra patrona és un dia carregat de simbolismes, un dia en què queda palès que som un país arrelat en una història i unes tradicions seculares, però que a la vegada hem sabut avançar amb pas ferm cap a la modernitat. Meritxell és un dia de retrobaments en què s'evidencien més que mai no només els nostres vincles de pertinença, sinó també la nostra capacitat d'integrar la diversitat de la nostra societat; una societat que valora i respecta enormement la pluralitat, la tolerància, el diàleg i la cooperació.

El Dia de la Mare de Déu de Meritxell també és l'inici d'un nou curs polític que serà especialment intens, perquè els reptes que hem d'afrontar són importants si volem que Andorra segueixi oferint més i millors oportunitats per a les seves ciutadanes i ciutadans i, especialment, per al seu jovent. Per aquest motiu, al llarg d'aquesta novena legislatura hem d'esmerçar tots els esforços necessaris per avançar cap a la transició energètica i el creixement urbanístic sostenible, pal·liar la manca d'habitatge a preu assequible o l'en-

cariment del cost de la vida, o impulsar la diversificació de l'economia en clau d'innovació i sostenibilitat. Aquests reptes tenen una dimensió social i econòmica evident i seran determinants per aconseguir la prosperitat econòmica i social en els pròxims anys.

Sense cap mena de dubte, l'Acord d'associació amb la Unió Europea és la clau de volta del procés de diversificació econòmica que vam iniciar ara fa més de deu anys, perquè permetrà la participació del nostre país en el mercat interior de la UE de forma

progressiva, ponderada i respectuosa amb determinades especificitats d'Andorra. Ens trobem en una fase de la negociació amb la Unió Europea que requereix més que mai explicar àmpliament a la ciutadania tot el que implica aquest procés; així, en els propers mesos intensificarem les accions de comunicació per compartir tota la informació que tenim a l'abast. Un exercici de transparència per arribar allà on la política no arriba i perquè tothom es pugui formar una opinió detallada i objectiva.

He iniciat aquesta salutació destacant que el Dia de Meritxell és un símbol inequívoc de l'excel·lent convivència entre la modernitat i la tradició. I els reptes als quals ens enfrontem també són un exemple d'aquesta convivència; hem modelat un país cosmopolita i obert, però que conserva la nostra essència, la nostra genuïtat i les fortaleeses que ens ha fet grans al llarg de la nostra història. Ara, en ple segle XXI, toca seguir avançant cap a un model sostenible capaç de satisfer les nostres necessitats actuals sense comprometre les necessitats de les generacions futures. Per tant, hem d'assolir un creixement equilibrat en els àmbits mediambiental, econòmic i social.

Un any més, des del Santuari de Meritxell s'ha pensat en un programa per dignificar aquest dia tan especial al qual tothom està convidat. Un dia que ens uneix a totes i a tots i que fa palès que som una societat orgullosa de la seva identitat i alhora altament cohesionada i inclusiva.

Molt bon Dia de Meritxell! <

FELIÇ DIA DE MERITXELL

Continuem caminant junts.
Recordant el passat i transformant el futur.

Reptes per al nou curs polític

Se t e m b r e acostuma a ser un mes molt especial per als andorrans, no en va és durant aquest mes (el dia 8) quan celebren el Dia de Meritxell, la patrona del país. De fet, enguany, el país commemora el 150è aniversari de la proclamació de Nostra Senyora de Meritxell com a patrona de les Valls d'Andorra per part del Consell General, una fita tant significativa que el secretari d'Estat del Vaticà, Pietro Parolin, presidirà les celebracions religioses que tindran lloc durant aquest dia. Per tant, setembre serà una renovada ocasió de festejar una data simbòlica de gran transcendència.

Tanmateix, setembre té

també un caire més pràctic: la tornada a l'escola dels infants i joves del país, així com l'inici d'un nou curs polític, moment en què l'activitat parlamentària torna al ritme habitual després del període de vacances. Enguany es preveu una estrena intensa, ja que durant la novena legislatura, que porta només uns mesos de recorregut, es presenta amb temes candents que afectaran la vida dels ciutadans que viuen al país, tant andorrans com residents. Problemàtiques com la manca d'habitatge a preu assequible, el creixement urbanístic i com aquest està modificant el paisatge visual de les parròquies més poblades, l'encariment del cost de la vida, així com les negociacions actuals amb

la Unió Europea pel que fa a l'acord d'associació, són algunes de les qüestions sobre les quals els parlamentaris hauran de continuar debatent i prenent decisions que millorin no només el present, sinó el futur del Principat.

- **Habitatge**

Les dificultats per trobar habitatges a preus raonables fa temps que dura, i es podria dir que ha empitjorat. Avui dia és pràcticament impossible trobar opcions inferiors al miler d'euros i les mesures preses fins ara pel Govern han estat poc eficaces. Certament no és una problemàtica de fàcil solució, però no és menys cert que aquesta qües-

Setembre és moment de l'inici d'un nou curs polític, quan l'activitat parlamentària torna al ritme habitual després del període de vacances

tió ha donat molts avisos abans d'arribar a la situació actual. D'una banda, Govern preveu la construcció de pisos socials en el pròxims anys, i també ha enllestit la comptabilització dels pisos buits que hi ha la país, uns 3.000, segons dades del Ministeri d'Habitatge, que vol intentar atraure cap el mercat de lloguer.

- **Encariment del cost de vida**

Andorra és un país que atrau molt turisme i gent que arriba per adquirir productes a preus més econòmics que als seus països d'origen, però el cost de vida pels que hi viuen s'està encarint cada vegada més. A principis d'any, Govern va

augmentar per decret el salari mínim interprofessional per intentar equiparar-lo al cost real de la vida i que l'economia no s'estanqui. Però els preus continuen pujant, sobretot dels productes bàsics de la cistella.

- **Acord d'associació**
Quant a l'acord d'associació, ens trobem en un moment clau, ja que la Unió Europea vol tancar un pacte en els propers mesos, un fet que la població andorrana no acaba de veure clar. Per tant, Govern té la responsabilitat d'explicar molt bé a la ciutadania els beneficis del tractat perquè pugui ser validat via referèndum.

L'equilibri entre algunes especificitats del país estan fent més complicades les negociacions, per això serà fonamental informar amb detalls a la població perquè prengui la millor decisió per al país.

Andorra es ven internacionalment com un país cosmopolita i obert, una fet real en molts aspectes i del tot envejable si es té en compte que fins fa tres dècades el país encara mantenia una estructura social, econòmica, política i judicial propera a l'Edat Mitjana. Tanmateix, encara queden molts reptes per assolir, i els governants han de trobar la motivació per dur el país al lloc que li pertoca. ◀

DEMÒCRATES

Demòcrates us desitja un bon dia de **Meritxell**

08.09.23

Representació vaticana a la programació del Dia de Meritxell

Diumenge 17 de setembre

A les **12 hores**, tindrà lloc el tradicional **Concert de Meritxell** a l'**Auditori Nacional d'Andorra**, a Ordino, a càrrec de l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra, que estarà dirigida per Jordi Coll. Enguany el concert, emparat com sempre pel Govern d'Andorra i Creand Fundació, servirà mer commemorar el seu 30è aniversari.

La producció, titulada "30!", anirà a càrrec de la Jove Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra (Jonca) i comptarà amb la col·laboració de l'ONCA, sota la direcció de Jordi Coll. El concert tractarà de l'ONCA, un personatge animat que apareixerà en una pantalla gran de l'auditori, sent el fil conductor de l'espectacle. Aquest explicarà a través d'11 càpsules animades i musicades la història de la Fundació. Per fer-ho possible, s'ha comptat amb Jordi Coll i Miquel Coll en la producció i direcció artística (arranjaments i composició sonora), Agustí Franch com guionista, Pau Gros amb les animacions i l'actriu andorrana Irina Robles, que ha posat la veu en *off* de l'ONCA.

Les entrades ja estan a la venda al seu web: **www.onca.ad** a un preu de 5 euros. <

El secretari d'Estat de la Santa Seu presidirà la festa nacional amb motiu del 150è aniversari del seu nomenament com a patrona d'Andorra

Aquest any, el Dia de Meritxell serà doblement especial. D'una banda, per tornar a celebrar el dia de la patrona d'Andorra amb una programació que comptarà amb una àmplia i diversa agenda d'actes, i per una altra, per què en aquesta ocasió comptarem amb la presència del secretari d'Estat del Vaticà, el Cardenal Pietro Parolin, que arriba a Andorra per presidir les celebracions religioses en honor de Nostra Senyora de Meritxell. El motiu s'ho mereix, ja que enguany, es compleixen 150 anys des que el Consell General de les Valls va declarar la Verge de Meritxell patrona de les Valls d'Andorra.

Pel que fa al programa d'actes pròpiament dit, us el detallarem a continuació:

Divendres 8 de setembre

- A les **9 hores** tindrà lloc la **missa jove** animada pels infants i joves d'ALNA, acompanyats de les seves famílies.
- A les **9.30 hores** tindrà lloc el **discurs del síndic general**, Carles Ensenyat, a la sala dels Passos Perduts de la Casa de la Vall, amb l'assistència de parlamentaris i membres del Govern.
- A les **11 hores** se celebrarà l'**eucaristia solemne a la Basílica de Meritxell**, presidida pel secretari d'Estat de la Santa Seu, el cardenal Pietro Parolin, i l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan Enric Vives i Sicília, que estaran acompanyats dels sacer-

dots de les Valls, amb l'assistència d'autoritats andorranes. Durant l'eucaristia hi haurà una cantada per part del Cor dels Petits Cantors del Principat d'Andorra. A més, hi tindrà lloc el cant de l'himne andorrà així com dels goigs i veneració de la Mare de Déu.

* La missa serà retransmesa en directe per Ràdio i Televisió d'Andorra.

- A les **12 hores**, tindrà lloc la tradicional **ballada de sardanes** amb la Cobla Osona, després la qual es repartirà entre els assistents coca i vi moscatell.
- A les **18 hores**, tindrà lloc el **Concert popular del Cor dels Petits Cantors d'Andorra** al Santuari de

Meritxell en col·laboració amb la Fundació ONCA.

- A les **19 hores** hi haurà la **missa vespertina** a l'església Meritxell Memòria per recordar l'incendi de la nit del 8 al 9 de setembre de 1972.

Informació imprescindible

Entre les 7 del matí les 21 hores hi haurà un servei gratuït i continuat d'autobusos entre la carretera general (torrent Pregó) i el Santuari de Meritxell.

Els autobusos gratuïts tindran parada a la cruïlla d'accés al santuari i en un altre punt, convenientment senyalitzat situat a la cruïlla en direcció a Encamp, a la zona dels quatre carrils del Torrent Pregó.

L'església del Santuari tancarà les portes a les 24 hores.

Feliç dia de Meritxell

**Ctra. General 6, Camp de d'Alt de Casa Guineu, Parcel·la - A
AD600 Aixovall**

Mail: Bmserveis.and@gmail.com

Telèfons de contacte: +376 672 686 / +376 377 237

La llegenda al darrere de l'aparició de la Mare de Déu de Meritxell

Un pastor va trobar la seva imatge sota una gavernera, prop de la parròquia de Canillo

El concepte de llegenda religiosa que ha arribat als nostres dies va sorgir a l'Edat Mitjana i tenen el seu origen en la lectura que es feia de les oracions utilitzades durant la missa que feia referència al martiri de molts famosos. Després del segle XIII se li va donar un significat similar a vida i passió, fins que al segle XV es va considerar oficialment com la història dels sants, que en passar a formar part de les tradicions populars de cada zona van incorporar elements ficticis més populars que reals.

Legendes religioses a l'Església catòlica

En el cas de l'Església catòlica, la llegenda encara juga un paper fonamental, tot i que l'ha incorporat com una història popular, ja que la població sempre està més impressionada per l'extraordinari. Un bon exemple de tot això és la llegenda que explica l'aparició de la Mare de Déu de Meritxell, que guarda similituds amb altres verges trobades de l'àrea catalana, com ara la Mare de Déu de Montserrat o la Mare de Déu de Núria. D'estil típicament romànic i creades a partir de finals del segle XI, acostumen a aparèixer

assegudes i son trobades enmig de prodigis per pastors o ermitans a qui s'apareixen mostrant un poder sobrenatural, com ara focs que parlen.

Llegenda de l'aparició de la Mare de Déu de Meritxell

Segons la seva llegenda, la patrona d'Andorra (venerada en el seu santuari situat a la parròquia de Canillo) va aparèixer per primera vegada un dia de Reis quan un pastor que anava a Canillo per assistir a la missa en passar per on avui s'aixeca el santuari, va veure una gavernera florida (nom amb que es coneix a Andorra el roser

La patrona d'Andorra se li va aparèixer un dia de Reis a un pastor que anava a Canillo per assistir a missa, i va veure la seva imatge sota una gavernera florida

silvestre) sent com era ple hivern, i sota d'ella va veure una imatge de la Verge. El pastor, un cop superat el primer ensurt, se la van endur a l'església de Canillo, on la van ubicar a l'altar major amb la promesa de construir una església per donar-li aixopluc.

Al dia següent, però, el sagristà no la va trobar allà on l'havien deixada, sinó una altra vegada al peu de la gavernera florida, prop del petit nucli urbà de Meritxell. En aquella segona aparició, els vilatans d'Encamp van decidir que si la verge havia tornat a aquell lloc, potser preferia estar a Encamp, i acte seguit la van tancar a l'església de la parròquia amb la promesa de bastir en honor seu una bella església. Però al dia següent el fet es va repetir i la verge va tornar a aparèixer al peu de la gavernera, on una altra vegada, l'arbrust estava sense neu encara que havia nevat tota la nit. Llavors, els presents van donar a conèixer aquella vivència com a miracle, i van entendre que aquell i no un altre havia de ser el lloc on s'havia de construir la capella en honor de la Verge. I allà és exactament on es troba l'actual santuari de Meritxell, un dels punts arquitectònics més destacats d'Andorra, destí de milers de visitants. L'any 2014, quan es van complir cent anys de la declaració pontificia de la Verge de Meritxell com a patrona principal de les valls d'Andorra, el papa Francesc la va declarar Basílica Menor.

Més de 100 anys des de la seva coronació

L'any 2021 es van commemorar cent anys de la coronació de la Verge de Meritxell, ja que tot i que l'any 1873 el Consell General de les Valls va declarar Meritxell la patrona del país, no va ser fins el 8 de setembre del 1921 que va ser coronada de forma solemne, i des de llavors aquest dia es commemora la festa nacional del Principat. <

Coneixes la jerarquia eclesiàstica?

Poc queda de l'època en què Jesús anava acompanyat dels apòstols difonent la paraula de Déu. La manera de viure la fe individualment és similar però la construcció de l'Església catòlica ha generat amb el temps una jerarquia molt àmplia pel que fa als intermediaris entre el món terrenal i l'espiritual.

Els membres de l'Església catòlica s'organitzen de manera piramidal. A dalt de tot es troba el papa, màxim representant de Déu a la Terra, però qui hi ha per sota de la seva direcció, i qui té més poder? En aquest article t'ho expliquem.

- **Papa:** és el bisbe de Roma i com a tal té la consideració de cap visible de l'Església catòlica i cap del Col·legi Episcopal, a més del títol de sobirà a l'Estat de la Ciutat del Vaticà. És elegit mitjançant un conclave de cardenals. A nivell internacional, rep el tracte d'un cap d'Estat.

• **Cardenal:** és el més alt títol honorífic que pot concedir el papa. Aquells que el reben es converteixen en membres del Col·legi cardenalici i són creats en una cerimònia especial anomenada «Consistori públic». La principal missió del Col·legi de cardenals és elegir al papa en cas de mort o renúncia de l'anterior.

• **Bisbe:** quan un sacerdot és ordenat bisbe se li atorga una diòcesi sobre la qual té poder. Depèn directament de Roma i el Papa, tot i que està sota la influència d'altres estaments eclesials com els cardenals.

• **Sacerdot:** aquells que han rebut el segon o el tercer grau del sagrament de l'Orde sacerdotal. En general, el sacerdot es preocupa de la seva parròquia, celebra la Santa Missa i administra els Sagraments a la comunitat.

• **Diaca:** home que ha rebut el primer grau del sagrament de l'orde sacerdotal per la imposició de les mans del bisbe. Pròpiament els diaques no són sacerdots, no reben el sa-

cerdoci ministerial, tot i pertànyer a l'orde sagrat, segons el catecisme de l'Església catòlica. La seva funció és assistir i ajudar els bisbes. La seva missió és col·laborar amb el prebisteri diocesà. En aquest sentit serveixen l'altar, proclamen l'evangeli i ajuden els preveres en les seves funcions pròpies del diaque que els han estat encomanades. Poden administrar els sagraments del baptisme i el matrimoni, i repartir la sagrada eucaristia, presidir funerals. Després del Concili Vaticà II es va restaurar la pràctica de permetre ser diaques als homes casats, però quan es queden vidus no poden tornar a contraure matrimoni, encara que sí poden optar a ser preveres.

• **Frare:** és un membre dels ordres mendicants, nascuts al segle XIIIè pregonant la renúncia a les riqueses materials i l'acció apostòlica i evangelitzadora entre la població en comptes de retirar-se a la vida contemplativa. En aquestes ordres (dominics, franciscans, agustins i carmelites) és comú utilitzar el terme "fra" com a títol per referir-se a un membre de la comunitat.

• **Monjo:** és una persona consagrada a la religió. Sol anar associat ha fer vots solemnes i públics de castedat, obediència i pobresa, a més d'altres que pot demanar cada orde monàstic. A diferència del capellà i d'altres membres del clergat, viu en comunitat a un monestir o abadia seguint la regla del seu orde. Treballa al mateix monestir, tot i que hi ha ordres monàstics que fan activitats missioneres i d'apostolat i treballen amb els habitants de ciutats o zones de religió no cristiana. Els monjos més coneguts han estat els benedictins, cistercens i cartoixans. Els monjos depenen del seu superior (prior o abat). <

US DESITGEM UN FELIÇ DIA DE MERITXELL

el Periòdic

Els goigs són composicions poètiques de caràcter popular (tot i que alguns dels millors poetes catalans com Josep Carner o Joan Maragall han escrit alguns) que es canten a la Verge Maria, a Crist o als sants. Es canten col·lectivament, durant un acte religiós de certa rellevància, com ara una missa de festa major, una processó etc., i formen part en certa mida, de la cerimònia. La seva finalitat consisteix en donar gràcies i demanar salut física o espiritual per la comunitat.

D'altra banda, la paraula també fa referència a l'imprès en què aquestes poesies s'imprimeixen. Els més antics dates del segle XVII i pertanyen a un tipus de literatura molt representada a Catalunya, creats en la majoria dels casos per gent que pertanyia a la l'església. Es creu que existeixen uns 30.000; els primers goigs en català són els que apareixen a *Ballada dels goyts de nostre dona en vulgar cathallan a ball redo*, que es conserven al *Llibre vermell de Montserrat* (segle XIV).

La forma musical i literària s'ha mantingut al llarg dels segles, i tants els músics com els poetes han respectat l'estructura tradicional, amb una tornada senzilla formada per dos primers versos on es fa la lloa i dos últims on es formula la petició.

Pel que fa a la seva autoria, la majoria són anònims. <

Goigs a la Mare de Déu de Meritxell

Puix aquí, divina planta, volguéreu, tendra, brotar: De Meritxell Verge santa, vulgueu-nos sempre ajudar. Prop les aigües del Valira que murmura als vostres peus, escolteu del qui sospira les adolorides veus. Belles flors i tendres plantes encatifen vostre altar. De Meritxell...

Significat i origen dels goigs

La finalitat dels goigs consisteix en donar gràcies i demanar salut física o espiritual per a la comunitat

Per lliurar-vos de la ira d'infidel perseguidor, per molt temps l'erma muntanya encobrí tan ric tresor. Mes el cel volgué mostrar-vos com un sol formós i clar: De Meritxell...

Una seca governera que amagava tan gran bé. abans de ser primavera verda fulla i flor tragué. Puix vós sou rosa divina

de bellesa singular: De Meritxell...

Els pobles veïns s'afanyen a venir-hi en processó i a l'església us acompanyem amb fe viva i devoció. Mes tantost la nit arriba. vós torneu al roserar: De Meritxell...

Vostra voluntat sagrada clarament manifesteu quan, enmig d'una nevada, vostre tron assenyaleu.

Des d'aquí tostemp volíeu gràcies sens fi dispensar: De Meritxell...

Beneït sigui tothora el dolç nom de Meritxell pel romeu, que aquí us implora, dels comtats de Foix i Urgell. De la Conca i la Cerdanya us vénen a visitar. De Meritxell... Ja des de l'Edat Mitjana per les Valls sempre vetlleu, i vós, Reina sobirana, la fe d'Andorra gardeu. El verí de l'heretgia mai no hi pogué penetrar: De Meritxell...

Si ens amenaçaven guerrer com un terrible flagell, defenseu aqueixes terres amb el vostre sant mantell, i amb miracles prodigiosos l'enemic feu recular: De Meritxell...

Vos oïu el qui en les penes busca aquí el consol perdut; el malalt sent a les venes renéixer vida i salut. Quan del cel la pluja ens manca, aviat la feu baixar: De Meritxell...

Per patrona us aclama el Consell amb gran amor, i entusiasmat proclama que d'Andorra sou tresor. Les Parròquies andorranes vós, Reina, vulgueu guardar. De Meritxell...

Com a reina us coronaren tots els pobles andorrans; devotíssims col·locaren or i argent en vostres mans. Diadema molt preuada per vós van encomanar. De Meritxell...

Amb vostre mà poderosa gardeu-nos de tot perill i porteu-nos amorosa al vostre santíssim Fill. Coronats d'eterna glòria dalt al cel puguem cantar: De Meritxell...

Puix vostra bondat és tanta, que us digneu aquí habitar: De Meritxell Verge santa, vulgueu-nos sempre ajudar.

Pregària a la Mare de Déu de Meritxell

Mare de Déu de Meritxell, Verge poderosa, enjoiada de neus i flors de gavernera, que vetlleu ramats i pastors, famílies i parròquies, des de fa tants segles al cor del nostre estimat Pirineu.

Acosteu-nos sempre a Jesucrist, el vostre Fill, el Redemptor del món, el qui és Camí, Veritat i Vida, el qui ens ensenya la llei suprema de l'amor i la justícia, i ens compromet a lluitar amb prudència i coratge per la dignitat de la persona humana i pel nostre poble.

Sigueu el nostre auxili i la nostra fortalesa en les adversitats i tribulacions de la vida, i enfortiu-nos en la fe i la confiança

per fer en tot la voluntat del Pare del cel i per edificar una societat més digna del Creador.

Beneïu el Principat d'Andorra. Beneïu especialment el Consell General de les Valls que representa el poble andorrà, i que en aquesta nova seu legislarà i cercarà sempre el bé millor per al país.

Beneïu els Síndics i els Consellers

i tots els qui fan possible la bona marxa d'aquesta institució fonamental per a la vida democràtica del nostre Principat.

Manteniu unides les famílies, orienteu els infants i joves pel bon camí, i protegiu amorosa les nostres set parròquies, ja que sou la Patrona estimada de Meritxell.

Maria, Reina de la Pau, feu-nos sempre disponibles a tota obra bona de misericòrdia, de respecte, de servei i d'amor.

Amén.

Què és una pregària?

Una pregària és pels creients de l'Església catòlica una de les maneres que tenen per comunicar-se amb Déu i amb diverses imatges religioses com verges, sants, etc. L'objectiu és donar gràcies, demanar perdó, i ajuda, entre d'al-

tres. En funció de la situació pot ser una simple devoció (privada e individual), una declaració d'entrega (oració comunitària), una oració de fe. Cada 8 de setembre, els fidels andorrans alcen les seves veus per dedicar la seva pregària a la Verge de Meritxell.

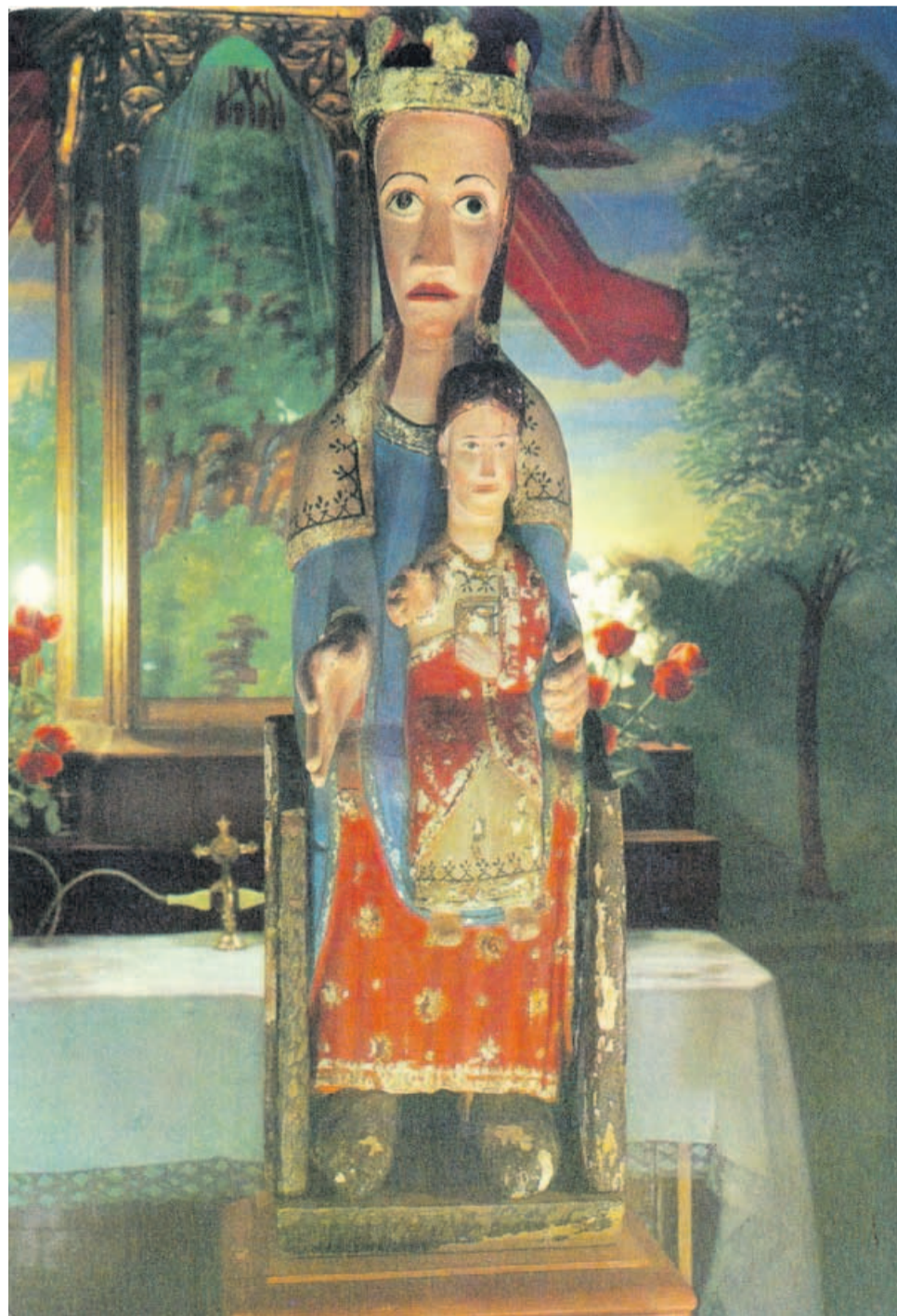
Un recorregut pels autors de la imatge de Nostra Senyora de Meritxell

Al setembre de 1972 un incendi va destruir l'antic Santuari de Santa Maria de Meritxell i va desaparèixer (no sabem si producte de les flames) la imatge de la Verge de Meritxell, d'origen romànic, considerada un dels exemplars més antics i la data de la qual es situava entre els segles XI i XII. Aquesta imatge era de fusta policromada, de 83 cm d'alçada i tenia una expressió estàtica i rústica. La Verge portava una corona de cinc flors sobre el cap i un vel blanc sota la corona, amb vores adornades. La Mare anava vestida amb una túnica vermella i un mantell blau que deixava a la vista les seves mans.

El reputat escultor català **Sergi Mas**, establert a Sant Julià a finals dels anys 50, va fer una reproducció molt fidel de la imatge original que es va col·locar al nou Santuari de la Verge de Meritxell (obra de l'arquitecte Ricard Bofill). L'escultor també va dissenyar i elaborar set sants patrons que acompanyen a l'actual santuari a la Verge de Meritxell i que corresponen a les set parròquies d'Andorra: Sant Serni de Canillo, Santa Eulàlia d'Encamp, Sant Corneli d'Ordino, Sant Iscle de la Massana, Sant Esteve d'Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria, i Sant Pere Màrtir d'Escaldes-Engordany.

Altres obres de Sergi Mas
Sergi Mas és autor del mural Les Benaurances, a la façana de l'església d'Escaldes-Engordany, de la font monumental Garlandes i lloret, a Sant Julià de Lòria, dels monuments a mossèn Cinto Verdager, a Ordino i a Escaldes-Engordany, així com

La imatge actual no té autoria i és una reproducció en 3D feta a partir d'una fotografia de l'original que es va cremar a l'incendi del 1972

El reputat escultor català Sergi Mas va fer una reproducció de l'original, i també va dissenyar set sants patrons que acompanyen la Verge al santuari actual

del dedicat a Arnaldeta de Cabot i al Consell de la Terra al Prat de Roure d'Escaldes-Engordany. També es poden trobar creacions seves al Vaticà i al Museu de l'Home de Paris. A més, és autor, entre d'altres, dels llibres *El moble andorrà* (2003) i *Aspectes de l'art popular d'Andorra* (2016).

Malauradament la imatge feta per Sergi Mas va ser cremada per un pertorbat al voltant de l'any 2004 i llavors es va col·locar en el seu lloc una reproducció cedida al 2005 per l'escultor canillenc **Jau-me Rossa**.

Finalment, al 2016 es va col·locar la talla actual, patrocinada pel bisbat i amb participació del Comú de Canillo i el Ministeri de Cultura, i que es va encarregar a un taller d'Olot que ciseja escultures en 3D i que va aconseguir una molt bona policromia. Gràcies a aquesta tecnologia, i a partir d'una fotografia de la imatge original, es va aconseguir fer una reproducció el més semblant possible a la perduda al 1972. ◀

○ Andorra La Vella

○ Barcelona

Servei de bus pel Túnel del Cadí i C-16 (Autopista)

Bus service by the Túnel del Cadí and C-16 (Highway)

Sortides i arribades a Barcelona des de l'Estació del Nord, situada a 5 minuts de Plaça Catalunya.

Departures and arrivals at Estació del Nord, 5 minutes away from Plaça Catalunya.

Preus / Prices

P.V.P. Bitllet Senzill: 31,00€ / Public price single ticket: €31,00

Descompte anada i tornada: 36,00€ / Return discount: €36,00

¡Comprant el teu bitllet d'anada i tornada, la tornada et surt a 5€! / Buying your return ticket, get the return trip for only €5!

Descompte Grups / Discount Groups:

2 persones ..... 32,40€ / 2 people €32,40

3 persones ..... 38,85€ / 2 people €38,85

4 persones ..... 43,20€ / 2 people €43,20

Horaris / Timetables

Parada / Stop

Andorra La Vella	↓	06:00	11:00	14:30	15:00	17:15	19:15
Barcelona	↓	09:20	14:15	17:45	18:15	20:30	22:30
		(1*)	(1**)	(3*)	(2*)	(4**)	(1*)
Barcelona	↓	07:00	10:30	13:00	15:00	19:00	19:30
Andorra La Vella	↓	10:15	13:45	16:15	18:15	22:20	22:50
		(1**)	(1*)	(4**)	(1*)	(2*)	(3*)

(1) Diari / Daily. (2) Dilluns a Dissabtes / Monday to Saturday. (3) Diumenges i Festius / Sundays & Holidays.

(4**) Diari excepte dissabtes / Daily except Saturday.

(*) Excepte dia de Nadal / Except Christmas Day. (**) Excepte dia de Nadal i Any Nou / Except Christmas Day and New Year's Day.

Informació i reserves: 902 42 22 42

   alsa.es

L'himne d'Andorra

Creient i lliure onze segles,
creient i lliure vull ser.
Siguin els furs mos tutors
i mos Prínceps defensors!

I mos Prínceps defensors.

Significat de l'himne

L'himne andorrà reflecteix la unió, les tradicions, la història comuna i la germanor entre els habitants del país.

Si ens fixem en aspectes més concrets, ja des del nom de l'himne (Carlemany) es fa referència a elements que configuren la identitat del territori, ja que està considerat com el seu pare polític en haver alliberat el país de la invasió musulmana. En igualtat d'importància es col·loca a la Verge de Meritxell, patrona del país i mare espiritual de la població. L'esperit religiós que traspuja l'himne té molt a veure amb que Andorra sigui un copríncipat i que un dels dos coprínceps sigui el bisbe de la Seu d'Urgell.

El copríncep episcopal de principis de segle XX, Joan Benlloch i Vivó, va ser l'autor de la lletra (la música va ser obra de mossèn Enric Marfany i Bons, de Sant

Julia de Lòria), qui, a més, va demanar a Roma, al 1913, el reconeixement del patronatge de la Mare de Déu de Meritxell sobre Andorra.

Les tres estrofes de l'himne andorrà glossen la fundació d'Andorra per Carlemany en

la terra i per la Verge pel cel, la neutralitat del país i els valors de la fe, respectivament. <

El Gran Carlemany

*El gran Carlemany,
mon pare,*

*mels alarbs em deslliurà,
i del cel vida em donà,
de Meritxell, la gran Mare.*

*Princesa nasquí i Pubilla
entre dues nacions, neutral;
sols resto l'única filla,
de l'imperi Carlemany.*

**BONA DIADA
DE MERITXELL**

BAR RESTAURANT CAN FONTCUBERTA

8:30 h a 22:00 h

de dilluns
a diumenge

Menú diari
Esmorzar de forquilla

Tlf: 834 393
Adreça: Plaça dels Arinsols,
AD200 - Encamp

COMPANYIA INTERNACIONAL DEL BRILLANT

*Únic despatx d'Andorra especialitzat exclusivament
en venda de diamants i or d'inversió*

MANEL CASTILLO

Gemmòleg especialista en diamants. **Membre HRD** (consell sup del diamant) Amberes. Col·legiat núm. 3136 Jorg
Tel.: 00 376 866 157 / 339 382 · email: macscib@gmail.com · Av. Doctor Mitjavila, 17 baixos. **Andorra la Vella**

L'antic Santuari de Meritxell, museu de la memòria religiosa d'Andorra

L'antic santuari era una capella dedicada a Santa Maria de Meritxell, una antiga església d'origen romànic del segle XIIè. L'edifici, del qual queden malauradament pocs vestigis, però suficients per saber que es tractava d'un temple senzill de dimensions reduïdes que seguia l'arquitectura religiosa de la zona pirinenca.

Allarg dels anys ha patit diverses reformes i reconstruccions: en època barroca (segle XVIIè), quan l'edifici es va ampliar, es va orientar transversalment nord-sud i es bastí d'un campanar d'espadaanya de doble ull i d'un porxo al costat sud. Al segle XIXè, la capçalera va ser modificada novament i decorada amb pintures murals i ornamenta-

cions de trompe d'oeil a base de figuracions arquitectòniques i cortinatges de Josep Oromí, de la Seu d'Urgell, i dotada d'un cambril que encara es conserva. Malauradament, l'any 1972 va ser destruït per un incendi després d'un dels

aplecs que es va fer al santuari per celebrar el dia de la patrona.

Aquest fet va afectar moltíssim la societat andorrana molt aferrada a l'ideari religiosos. Encara avui es desconeix què va passar.

El Consell General va decidir erigir un nou santuari al costat del vell i li va encarregar al Taller d'Arquitectura de Ricard Bofill. El 8 de setembre de 1976, es va inaugurar, encara que el projecte no es va poder executar en la seva totalitat degut a la crisi econòmica, el pro-

L'any 1972 va ser destruït per un incendi després d'un dels aplecs que es va fer al santuari per celebrar el dia de la patrona

cés polític i la reacció popular, que no va acabar d'entendre la visió de l'arquitecte.

La nova construcció tracta de sintetitzar les formes romàniques i ruïnes del vell santuari amb altres elements arquitectònics (renaixement i art islàmic) i acull una reproducció de la imatge de la Mare de Déu, ja que l'original, una talla romànica del segle XIIè, es va cremar a l'incendi.

D'antic santuari a museu 'Meritxell Memòria'

L'any 1994 es van rehabilitar les restes i la capella, ara de planta rectangular, absis de planta quadrada, coberta a dues aigües, campanar d'espadaanya i pòrtic adossat al mur sud, es va convertir en un tribut a santa Maria de Meritxell per al record, i es va transformar en 'Meritxell Memòria', un museu que recull mitjançant diversos plafons i vitralls, la història del poble, el patronat i l'incendi. A més, també s'exposen les peces que van sobreviure al foc, com la gavernera que segons la llegenda protegia la Verge en ser trobada pel pastor. Avui en dia atrau l'atenció de milers de visitants i pelegrins cada any. <

PAVAND

Passatge Antònia Font Caminal, 1
Edifici Prat de les Oques, esc. C, despatx núm. 602-b -
AD700 Escaldes-Engordany
Tel.: 877 335 - Fax: 877 336
e-mail: pavand@pavand.ad

Verges i santuaris marians amb més feligresos

El món catòlic celebra les diverses aparicions de la Verge Maria arreu del món, on s'han construït santuaris per homenatjar la seva representació, i on acudeixen els peregrins per connectar amb Déu i amb la Mare de Jesucrist. Actualment hi ha cinc santuaris marians capdavanters en relació al nombre de visitants que reben, i dels quals us parlarem a continuació.

1. Verge de Guadalupe (Mèxic)

Nostra Senyora de Guadalupe està associada a cinc aparicions marianes que van tenir lloc al desembre de 1531. Per commemorar aquests fets

es va construir el santuari en el seu honor a la capital mexicana, que és el més visitat del país i a la vegada el tercer lloc sagrat més visitat del món. Està considerada com la santa protectora dels pobles castellonoparlants.

2. Verge de Medjugorje (Bòsnia i Hercegovina)

En aquesta petita ciutat es va aparèixer la Verge Maria l'any 1981. I des de llavors, més de 30 milions de peregrins han visitat el seu santuari, ubicat entre muntanyes, tot i que fins el 2019, el Vaticà no va autoritzar-ho oficialment.

3. Verge de Lourdes (França)

El de la Verge de Lourdes és potser un dels santuaris mari-

ans més visitats del món. L'any 1858, una jove de 14 anys va veure la Verge en 18 ocasions dins d'una cova. I allà es van construir tres basíliques, la de la Immaculada Concepció, la de la Verge del Rosari i la de Sant Pius X. El santuari de Lourdes està molt vinculat als malalts que esperen que la Verge faci un miracle i els curi, mitjançant el ritus de la immersió en les aigües de Lourdes. Ca-

da any reprop de vuit milions de visites.

4. Verge de Fátima (Portugal)

És una de les aparicions més famoses, potser perquè els protagonistes eren tres petits pastors (dos noies i un noi) a qui la Verge va avançar fets futurs i com havien d'evitar-los. Això va ser el 1917, i des de llavors el seu santuari s'ha con-

vertit en epicentre de l'oració utilitzant el sagrat rosari. Al 2011, va ser visitat per més de set milions de persones.

5. Verge de Loreto (Itàlia)

També rep moltes visites la Santa Casa de Loreto, santuari on es conserven les restes de la Santa Casa de Nazaret. La Verge de Loreto està considerada la protectora dels aviadors. <

NAVASFOR
MOVIMENTS DE TERRES • ÀRIDS I FORMIGONS

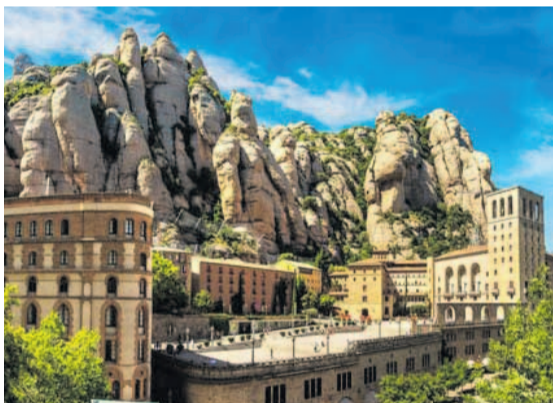
Tel. 865 444
navasfor@navasfor.com
C/ Mossèn Lluís Pujol
Nau Navas, s/n,
Santa Coloma,
Andorra

Bon dia de Meritxell

Santa Maria

Ruta Mariana: un recorregut pels santuaris amb més devots

El Santuari de Meritxell forma part de la Ruta Mariana des del 2014, quan el papa Francesc li va concedir el títol de basílica

Les peregrinacions de la ruta Mariana són una exaltació de la fe que tenen una connexió espiritual amb la mare de Déu. Els *marians* veneren les advocacions i per això realitzen aquest itinerari de turisme religiós que consta de cinc santuaris a diferents països d'Europa (França, Espanya i Andorra), que anualment rep més de 10 milions de peregrins. No en va és una experiència per recordar tota la vida. Com afirma el papa Francesc, els santuaris són llocs especials on els creients «experimenten profundament la proximitat de Déu, la tendresa de la Verge Maria i la companyia dels Sants, una experiència de veritable espiritualitat».

Es tracta d'un viatge que barreja cultura i devoció, art i espiritualitat, natura i recolliment. El Pilar, Torreciudad,

Montserrat, Lourdes i Meritxell són els cinc santuaris agermanats que ofereixen al peregrí i al viatger una forma diferent d'apropar-se a la Verge Maria. Habitualment, el camí es comença a Saragossa, passant per Torreciudad s'arriba a Lourdes i d'aquí es viatja a Meritxell; des d'Andorra es torna a Espanya per visitar Montserrat.

El Santuari de Meritxell es va incloure a la Ruta Mariana al 2014, quan el papa Francesc li fa concedir el títol de basílica menor. Aquesta nova parada en el camí ha donat un nou impuls a la ruta, ja que Andorra disposa d'un impressionant llegat cultural i natural que envolta el santuari.

Significat del santuari marià

El santuari està considerat com un punt de trobada amb Déu, llocs sagrats on els creients poden dialogar amb ell,

mitjançant la Verge Maria. Això s'aconsegueix amb la celebració de l'Eucaristia i amb tota la litúrgia que l'envolta. La pau que transmeten també ajuda, ja que promouen el recolliment espiritual.

Aquest itinerari consta de cinc santuaris a diferents països d'Europa, i anualment rep més de 10 milions de peregrins

Patrimoni religiós

Santuari del Pilar: el primer santuari marià del món és una joia del barroc aragonès, que compta en el seu interior amb obres artístiques de gran valor, com les pintures de Goya i la venerada imatge de la Verge del Pilar. Es troba als voltants del riu Ebre, on la Verge se li va aparèixer a l'apòstol Santiago.

Santuari de Torreciudad: prop de Barbastro, disposa d'un entorn natural únic amb gran vistes panoràmiques pròpies de la muntanya on es troba.

Santuari de Montserrat: el recinte és un veritable museu a l'aire lliure on s'uneixen devoció, cultura i natura. A dins del santuari d'estil barroc, es venera a la Moreneta, la verge de Montserrat, patrona de Catalunya.

Santuari de Lourdes: és el se-

gon destí de peregrinació catòlica després de Roma, i un dels llocs més cosmopolites, la força del qual resideix en la diversitat de la gent que arriba. Cada any, més de sis milions de persones el visiten.

Santuari de Meritxell: es rendeix culte a la patrona del Principat envoltats de natura. Potser és el santuari més modern i sorprenent. <

Sabies que...

...cap de les imatges conegudes reproduïx l'autèntic rostre de Maria, però mostren el camí per arribar fins a ella, reconfortant al creient. Quan es venera a Maria també es venera a Crist. Aquesta és una característica de la doctrina mariana, la referència a Crist.

Saps que és una advocació mariana?

El Santuari de la Mare de Déu de Meritxell és dels cinc espais religiosos que avui dia es poden visitar seguint la Ruta Mariana, però què vol dir això exactament? El fet que vincula els cinc centres religiosos de peregrinació és que en tots els casos la Verge Maria es va aparèixer a unes persones concretes per transmetre'ls el seu desig que en una zona propera es construís un espai d'oració dedicada a ella.

Les advocacions marianes per tant, fan referències a l'aparició o presència de la Verge Maria en un lloc concret on se li té devoció. L'Església catòlica admet nombroses advocacions de la mare de

Déu amb noms relacionats amb els llocs on s'hi apareix.

Itinerari històric

Segons la tradició religiosa catòlica la primera aparició mariana va ser la de la Verge del Pilar. Així ho recullen documents del segle XIII. A l'Edat Mitjana els relats d'aparicions marianes es van popularitzar; hi ha qui diu que va ser una manera de reconquerir regions allunyades de la fe catòlica i que per això van ser acceptades per l'Església, i es van erigir santuaris locals de la Verge. Amb el temps, el clima no seria tan favorable i els plantejaria la necessitat de proves que verifiquessin les aparicions i els miracles. Això ha generat que tot i comptar amb molts fidels, siguin molt

poques les aparicions aprovades per l'Església catòlica i moltes les que han estat declarades falses, com ara la Verge del Palmar de Troya (Sevilla, Espanya) o la Verge de Belluno (Belluno, Itàlia).

Nomenclatura

Pel que fa a la nomenclatura, les advocacions marianes responen a les fórmules «Santa Maria de», «Verge de» o «Nostra Senyora de». En qualsevol cas, i tot i que el nom sigui diferent, sempre es refereix a la Verge Maria, és a dir, que segons la doctrina de l'Església catòlica, tot i els diversos noms que rep, només hi ha una Verge Maria.

Celebració

L'Església catòlica celebra les diferents advocacions de la Verge integrades a la cultura popular i la tradició litúrgica de les esglésies locals. En el cas de la Nostra Senyora de Meritxell és el 8 de setembre.

Tipus d'advocacions

- Relatives a la **vida de la Verge**, com seria el cas de la Immaculada Concepció.
- Relatives a les **veritats**

Les advocacions marianes fan referència a l'aparició o presència de la Verge Maria en un lloc concret on se li té devoció

teològiques abstractes, como és el cas de l'Esperança o Caritat.

- Relatives als **estats físics o psicològics de la Verge**, com Dolors o Soledat.
- Relatives a la seva condició de mediadora i protectora, como en el cas de Remei o Mercè.
- Relatives a **fruits, flors, aus**, com Pi, Coloma o Granada.
- Relatives a **accidents geogràfics o als paratges** on es troben els santuaris com ara Carme, Fàtima, Lourdes o Meritxell. <

URCOSA

Des del 1971

Reinvenció del turisme religiós: peregrinacions virtuals

Hi ha un turisme de platja i un turisme de muntanya; un turisme d'hivern i un turisme d'estiu. En qüestions religioses, també n'hi ha, i mou milions de persones. Hi ha tres ciutats santes que històricament han estat, són i seran objecte de peregrinatge (Roma, Jerusalem i La Meca), perquè són els epicentres de les religions monoteistes més importants del món: el cristianisme (2.400 milions de seguidors), el judaisme (14 milions de seguidors) i l'Islam (1,9 milions de seguidors).

Aquestes peregrinacions, fins l'any 2019, acostumaven majoritàriament

a ser viatges presencials d'estances no massa llargues, de tres o quatre dies, generalment coincidint amb els caps de setmana o ponts festius, i que abastaven tant la visita a santuaris o llocs sagrats com el peregrinatge en si, a més de visites a les tombes de sants, assistència i participació en celebracions religioses, etc. Tanmateix, a partir de la pandèmia, els centres de peregrinatge han hagut d'adaptar-se a la nova situació i en alguns casos han posat a disposició dels seus feligresos aplicacions online per a peregrinar virtualment, que tot i el seu caràcter temporal, han resultat tot un èxit i una opció que ens acompanyarà durant més temps del pre-

vist inicialment. No obstant això, no és realment un element nou, ja que sempre hi ha hagut persones que per circumstàncies personals no podien peregrinar al santuari del qual són devots tal com els agradaria. Seguir el ritme d'una ruta, per molt religiosa que sigui, implica igualment uns mínims físics que no sempre es donen, sobretot en el cas de la gent gran. En aquests casos, l'opció de gaudir d'aquesta experiència espiritual amb Déu en 3D els permetia estar en contacte directe mitjançant les transmissions en línia des dels llocs sants més emblemàtics i en el seu idioma. Entre les opcions actuals, es pot peregrinar a Terra Santa, fer el Camí de

Gaudir de l'experiència espiritual amb Déu en 3D permet estar en contacte directe mitjançant les transmissions en línia amb els llocs sants més emblemàtics

Santiago i visitar els santuaris de la Ruta Mariana.

Turisme catòlic

L'Església catòlica inclou dins de les seves conferències episcopals la pastoral del turisme i migracions, dins de la qual s'inclou el turisme religiós. El Pontifici Consell per a la Pastoral dels Emigrants i Itinerants ha desenvolupat el document «Orientaciones para la pastoral del turismo» (2001) on reflexiona entre moltes sobre aquesta temàtica.

El Santuari de la Nostra Senyora de Fàtima (Fàtima, Portugal) és un dels majors centres del turisme religiós de tot el món catòlic i compta amb més de sis milions de peregrins a l'any. Aquest destí, juntament al de Nostra Senyora de Loreto (Tarragona, Espanya) la Virgen de la Almudena (Madrid, Espanya), la Virgen de Montserrat (Barcelona, Espanya), y Santuari de la Consolata (Turín, Itàlia), Basílica de Santa Maria Major (Roma, Espanya), Nuestra Señora de Lourdes (Lourdes, França) i la Medalla Milagrosa (París, França), Nuestra Señora de Czestochoswa (Varsòvia, Polònia), Nuestra Señora de Medjugorje (Citluk, Bòsnia-Herzegovina), Nuestra Señora del Pilar (Zaragoza, Espanya) i el Santuari de Meritxell (Canillo, Andorra) són part del circuit denominat Santuaris Marianas d'Europa. <

WWW.ILLA.AD

BON DIA DE MERITXELL!

Us recordem que el 8 de setembre, les botigues romandran tancades però les cafeteries, els restaurants i els cinemes estaran oberts.

EL CENTRE D'ANDORRA

Mesures antiincendi dels edificis religiosos

La nit del 8 al 9 de setembre de 1972, l'antiga església de Meritxell, d'origen romànic, va quedar totalment destruïda a conseqüència d'un incendi que es va produir de matinada, després d'un dels aplecs que van tenir lloc per commemorar el Dia de patrona del país.

Joan Blasi, un dels bombers que va acudir a sufocar l'incendi, va recordar en una entrevista feta per EL PERIÒDIC que quan van arribar els efectius, el foc ja ho havia cremat tot i que només hi quedaven les parets de pedra.

Quatre anys després, es va aixecar el nou santuari, amb disseny de l'arquitecte català Ricard Bofill amb bones mesures de seguretat per evitar

que la tragèdia es repetís. Però què fa que un edifici religiós sigui tan susceptible al foc. El cas de l'antic santuari de Meritxell no és l'únic que s'ha produït al llarg de la història. Sense anar massa lluny en el temps ens trobem exemples tant tristos com el de la catedral de Notre Dame de París, una església del segle XI-lè que patí un terrible incendi al 2019.

Materials habituals en un recinte religiós

Els de major risc i que abunden són: fusta (mobiliari, retaules, escultures policromats marcs de les pintures i estructures del sostre); tèxtil (vestits de les imatges, brodats, teles naturals o sintètiques, catifes, etc.); paper (arxius documents, obres

Renovar la instal·lació elèctrica, substituir les espelmes per llum artificial, instal·lar detectors de fum i pintar la fusta amb vernís antinflames són algunes de les mesures per evitar l'incendi

religioses, gravats, fotografies, etc.).

Causes més comunes d'incendi

Entre les causes habituals dels incendis en recintes religioses es troben:

- Manca de manteniment de les instal·lacions elèctriques
- Espelmes
- Explosió de gas (estufes i calefactors)
- Emmagatzematge de materials inflamables
- Acumulació de material deixalles orgànics
- Escombraries al votant del recinte religiós

La prevenció, el millor sistema contra incendis

Per evitar qualsevol incen-

di, resulta fonamental que el personal (religiós i administratiu), així com els feligresos, tinguin uns coneixements bàsics sobre l'origen més habitual de l'incendi, i sobre com han d'actuar en el cas de presenciar un. A més, també hi ha mesures fàcilment implementables: 1) renovar les instal·lacions elèctriques; 2) substituir les espelmes per llum artificial; 3) instal·lar detectors de fum; 4) utilitzar vernissos especials que protegeixen la fusta de les flames i/o 6) situar alarmes als espais principals.

La importància dels simulacres

Un simulacre d'incendi imita una possible situació d'emergència i mostra la manera correcta d'actuar, tant per evacuar el personal present a les instal·lacions com per evitar la propagació del foc en cas d'incendi. A més, és una bona manera de fomentar la cultura de la protecció civil entre els ciutadans, un coneixement que pot resultar decisiu en una situació compromesa. <

Sabies que...

... el 80% de les esglésies no disposa de mesures antiincendis, sent els retaules les zones més conflictives, així com el sistema d'il·luminació i l'ús d'espelmes naturals. La col·locació d'extintors per se resulta del tot insuficient.

La teva llar abrigada per l'esplendor de la natura

A l'entorn natural de La Massana, a una de les zones residencials més prestigioses del país, hi ha aquest conjunt de 12 cases adossades casa adossada de 4 habitacions amb acabats d'alta qualitat, espais interiors i vistes increïbles.

 4 dormitoris · 3 banys · des de 303m² de construcció · des de 99m² de jardí

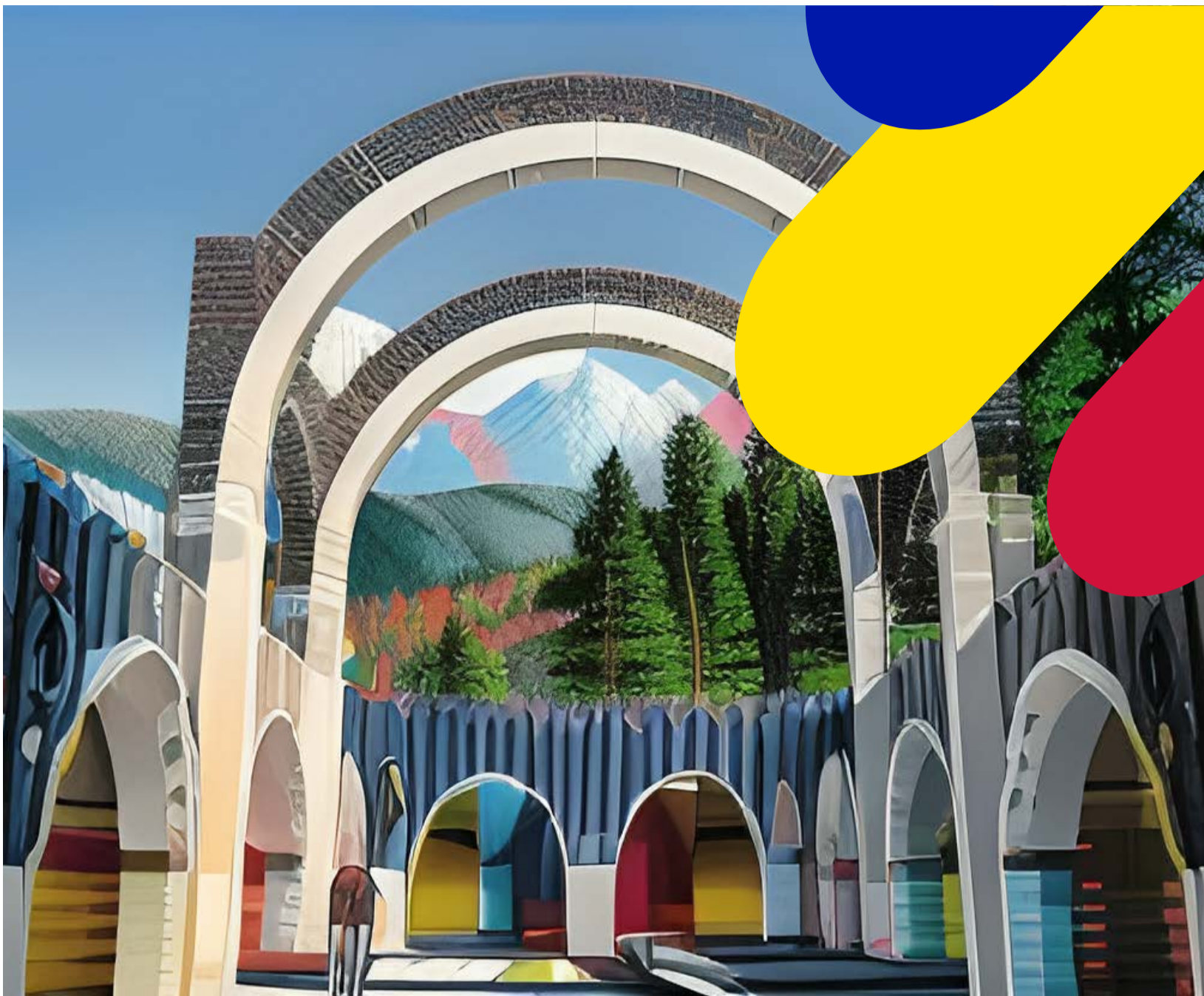
Exceptional Properties. Exclusive Locations.

SPAIN • ANDORRA • PORTUGAL

LUCAS FOX ANDORRA
Carrer de la Unió, 9
AD700 Escaldes-Engordany, Andorra

T: +376 775 077
E: andorra@lucasfox.com
www.lucasfox.com

**Per a avui, per a tots, per a sempre:
"Salut, bondat i humilitat"
Bon Dia de Meritxell**

